

[Første næstformand.]
undervisningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om folkeskolen.

(Lovforslaget (nr. 138) findes i tillæg A. sp. 2945, fremsættelsen i tidenden sp. 2242).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Første næstformand (Grete Hækkerup): Jeg skal oplyse, at taletiden vil blive administreret liberalt.

Knud Nielsen: En folkeskole skal være en skole for alle. Det skal ikke være en skole, der sorterer eleverne og på et tidligt tidspunkt, som det er tilfældet i dag, træffer afgørelse om, hvor forskelligt de enkelte elevers videre liv og udvikling skal forme sig økonomisk, socialt og kulturelt. Det skal ikke være en skole, der gennem indpodning af konkurrencementalitet deler børnene og de unge i en elitegruppe og en andenrangsgruppe, i sejrende og nederlagsramte.

Som selve uddannelsessystemets fundament kan folkeskolens betydning ikke overvurderes. Et af hovedkravene til folkeskolen må være, at den indrettes på en sådan måde, at alle med rimeligt udbytte kan gennemføre den, og at eleverne ikke forskertser deres videre uddannelsesmuligheder.

Folkeskolens overordnede formål er fastlagt i den nye formålsparagraf, der har fået en betydelig mere omfattende formulering end tidligere. Formålsparagraffen har 2 bærepiller: den ene er den enkelte elevs alsidige udvikling, og den anden er fremhævelsen af fællesskabets betydning. Det drejer sig i alt væsentligt om en harmonisering af opfyldelsen af det enkelte menneskes behov og samfundets behov. Formuleringen er efter min opfattelse fremragende. Den rummer den nødvendige fleksibilitet og dækker — uden at være for detaljeret — de krav, et moderne samfund må stille til en grundlæggende uddannelse for alle. Det hedder i formålsparagraffens afsluttende stykke, at folkeskolen forbereder eleverne til medleven

og medbestemmelse i et demokratisk samfund, og at skolens undervisning og hele dagligliv må bygge på demokrati, åndsfrihed og tolerance. Opfyldelsen af dette mål er simpelt hen en forudsætning for demokratiets overlevelse og videre udvikling på alle samfundslivets områder. Demokrati kan ikke trives som et isoleret fænomen på et enkelt område. Demokrati i hjem og skole er en forudsætning for demokratiets trivsel på arbejdspladserne og i samfundet som helhed.

Ud over disse generelle bemærkninger vil jeg gerne her ved førstebehandlingen gøre nogle principielle betragtninger vedrørende enkelte punkter i lovforslaget.

Ifølge § 3, stk. 1, omfatter folkeskolen også en 1-årig børnehaveklasse, som, hvor den oprettes, er et organisk led i den enkelte skole. Den enkelte kommune er ikke forpligtet til at oprette børnehaveklasser, og følgelig kan de naturligvis heller ikke være obligatoriske for børnene. Det er en udbredt opfattelse, at en førskoleundervisning, der sigter mod at stimulere børnene sprogligt og intellektuelt og modne dem socialt til optagelse i grundskolen, er et særdeles effektivt middel til at afhjælpe sociale og kulturelle skævheder i børnenes hjemmemiljøer. Når man derfor ønsker at skabe en reelt lige adgang til uddannelserne, er der meget, der taler for, at det er her, der skal sættes ind. Så længe deltagelse i børnehaveklasser er en frivillig sag, er der oven i købet en stor risiko for en faktisk forværring af de sociale skævheder, da det er rimeligt at antage, at det især er de uddannelsesmotiverede forældre, der sætter deres børn i børnehaveklasser. Det er i så fald de allerede velmotiverede og veludrustede børn, der nyder godt af børnehaveklassernes stimulerende påvirkning. Dette er ikke nogen kritik, men det er ment som en understregning af det ønskelige i, at obligatoriske børnehaveklasser og deres koordination med de almindelige børnehaver prioriteres højt i den fremtidige skolepolitik.

For så vidt angår organisationen af undervisningens indhold, kan lovforslaget ikke siges at være epokegørende. Den obligatoriske fagkreds er i det store og hele uændret, hvorimod der dog tilbydes en række frivillige fag som f. eks. data-lære og psykologi, sociologi, samtidsorientering og oplysning